

Krowy mleczne rasy HF - jak je hodować?

Autor: Anna Klimecka

Data: 8 sierpnia 2017

W Polsce, podobnie jak w innych krajach europejskich, krowy mleczne rasy HF są coraz częściej wykorzystywane w gospodarstwach mlecznych. Hodowla bydła mlecznego rasy holsztyńsko-fryzyjskiej to jak jazda w Formule 1 – podkreśla pan Paweł Kossakowski.

Krowy mleczne rasy HF są stworzone do produkcji mleka, lecz trzeba odpowiednio o nie zadbać. Jeśli nie zapewnimy im dobrych warunków bytowania i nie dostarczymy najwyższej jakości pasz, możemy zapomnieć o spektakularnych wynikach.

Krowy HF są stworzone do produkcji mleka, lecz trzeba odpowiednio o nie zadbać.

Hodowla bydła mlecznego rasy HF pana Pawła

Pomysł na gospodarstwo z wykorzystaniem nowoczesnej formuły zrodził się w 2008 r., kiedy **Paweł Kossakowski przejął po rodzicach hodowlę krów ukierunkowaną na produkcję mleka**. Sam zresztą był inicjatorem powstania gospodarstwa mlecznego po powrocie z trwającej **4 miesiące praktyki w Szwajcarii**. – *Tam nauczyłem się zarządzania hodowlą, postanowiłem tamtejszą praktykę wprowadzić u siebie. Obora jest tak zaprojektowana i ukierunkowana, by zapewnić jak najlepszy komfort zwierzętom. Mikroklimat w oborze panuje wręcz doskonały. **Kanały gnojowe są sprzątane co 2 godziny, zgniaczami w cyklu automatycznym, w nocy co 3 godziny**. W tym czasie zużycie prądu kształtuje się w granicach 700 wat* – opowiada pan Paweł.

Na korytarzach przy stole paszowym są rozłożone maty gumowe w celu bardziej komfortowego przemieszczania się zwierząt. Paweł Kossakowski

– *Na korytarzach przy stole paszowym są rozłożone maty gumowe w celu bardziej komfortowego przemieszczania się zwierząt. Kanałem zrzutowym gnojowica sływa do przepompowni, z przepompowni jest przepompowywana do zbiornika na gnojowicę lub kierowana do separatora, gdzie poprzez technologię separacji odchodów uzyskujemy **gotowy separat** wykorzystywany jako ściółka. Legowiska typu głębokiego są wypełnione separatem z gnojowicy, krowy bardzo chętnie się tam kładą – jedyną wadą tego systemu jest absolutne przestrzeganie reżimu sanitarnego. Nie*

*można dopuścić, by do gnojowicy dostało się mleko, by nie mieć dodatkowej mikrobiologii w separowanym materiale. **Gnojowica musi być czysta** – podkreśla gospodarz.*

Krowy mleczne rasy HF u pana Pawła korzystają z hali udojowej typu karuzela.

Krowy mleczne rasy HF muszą mieć komfortowe warunki

Separat stosuje niewielu hodowców, a prawda jest taka, że tego typu legowiska dla krów są bardzo komfortowe, nie ma możliwości wystąpienia odleżyn, zyskują na tym kolana, racice. **Technologia separacji cząstek stałych z odchodów dostarcza doskonałego materiału na legowiska dla krów.** Część płynna pozostająca po separacji nadal jest wartościowym nawozem organicznym. Krowy bardzo chętnie korzystają z miejsc do odpoczynku i przede wszystkim, co zauważalne, są czyste.

Stanowiska są uzupełniane co 2 tygodnie za pomocą starego wozu paszowego z taśmą – za paszowozem idzie pracownik Paweł Kossakowski

*– **Krowy leżą 12 do 14 godzin dziennie**, dzięki czemu odpoczywają, przeżuwiają. **Przeżuwanie ułatwia trawienie.** Racice odpoczywają i suszą się w naturalny sposób, wzrasta krążenie krwi w wymieniu, co w konsekwencji sprzyja lepszej wydajności mlecznej. W ciągu doby mój separator jest w stanie odseparować z części płynnej do stałej ok. 8 t separatu, co wystarcza na wypełnienie 120–150 stanowisk dla krów. Stanowiska są uzupełniane co 2 tygodnie za pomocą starego wozu paszowego z taśmą – za paszowozem idzie pracownik, podgarnia resztki łopatą i grabiami, reszta należy do zwierząt, one same ścielą sobie pod własną wygodę – relacjonuje Paweł Kossakowski.*

Marzenia się spełniają

W gospodarstwie państwa Kossakowskich krowy mleczne rasy HF podzielone są na kilka grup technologicznych: **3 grupy krów dojnych, grupa krów zasuszonych (pierwsze 3 tygodnie zasuszenia i jałówki wysokocielne) oraz grupa zwierząt na 3 tygodnie przed porodem.** Teraz pan Paweł ma nowoczesną, wolnostanowiskową oborę, a także dobre, wydajne krowy. To

satysfakcjonuje.

Moim marzeniem było, żebym w maksymalnie krótkim czasie, w ciągu ok. godziny, mógł wydoić ok. 150 krów. Paweł Kossakowski

*– Moim marzeniem było, żebym w maksymalnie krótkim czasie, w ciągu ok. godziny, mógł wydoić ok. 150 krów. **Przeanalizowałem wszystkie systemy i doszedłem do wniosku, że jedynie system udojowy typu karuzela jest w stanie zrealizować moje plany.** Uważam, że tego typu hala udojowa jest najlepsza – po pierwsze daje nam ogromną wydajność mleczną w przeliczeniu na sztukę, po drugie krowy, które wolniej się doi, mogą pokonać kolejną rundę na karuzeli, nie blokując tym samym udoju innych krów. **Są sztuki, które doi się 4 minuty, są też takie, które doi się minut 12, a dają porównywalne ilości mleka.** Zauważyłem, że karuzela zewnętrzna jest bardzo komfortowa, jeśli chodzi o spokój krów, gdyż wszystkie krowy wykonują schematycznie zadania, jedna wchodzi, druga za nią stoi i cierpliwie czeka na wejście obok – mówi pan Paweł.*

Hodowla bydła mlecznego rasy HF

W oborze wprowadzono system wstępnego ogrzewania wody do pojenia zwierząt. Woda jest podgrzewana przez przepływające mleko w trakcie doju. Mleko przepływa przez specjalny wymiennik ciepła, w którym mleko jest wstępnie **schładzane do ok. 15–16°C**, i w takiej temperaturze trafia do zbiornika; tym samym gospodarze zyskują podniesioną temperaturę wody o 3–4°C.

Krowy mleczne rasy HF są pod stałym nadzorem dzięki monitoringowi.

*– **Woda jest magazynowana w zbiorniku o pojemności 5 m3, po czym grawitacyjnie napelniane są poidła w całej oborze. Zużywamy mniej energii, aby wychłodzić mleko i ogrzać wodę.***

Dysponujemy również automatycznym sterowaniem kurtynami i świetlikami. **Stacja meteorologiczna zamontowana na dachu budynku obory sprawdza, czy jest deszcz, wiatr, i odpowiednio nadzoruje całym systemem zamykającym**, np. gdy pada deszcz i wieje silny wiatr, dodatkowo zamykana jest kalenica. Kurtyny otwierają się, gdy w oborze termometr wskazuje powyżej 10 °C. Dbamy o to, by w oborze był maksymalny dostęp świeżego powietrza. Światło również ma niebagatelne znaczenie, **wprowadziliśmy 8 godzin ciemności i 16 godzin światła**. Zwierzęta są wówczas bardziej aktywne – dodaje gospodarz. Wszystkie zajęcia rozpoczynają się każdego dnia ok. 5:30, niezależnie od pory roku. Gospodarze przygotowują halę do udoju, zwilżają wodą wszystkie posadzki, ściany, aparaty udojowe, wygrozdenia karuzeli. To sygnał dla krów, że proces dojenia zaraz się rozpocznie. **Zwykle udój ze sprzątnięciem hali udojowej zamyka się w półtoiej godziny**. Przedłuża się jedynie, gdy w trakcie doju hodowcy muszą podać któreś sztuce antybiotyk.

Zazwyczaj kupowałem za granicą, teraz postawiłem na materiał rodzimy. Nie różnimy się jakością od przodowników europejskich. Paweł Kossakowski

Krowy mleczne rasy HF to inwestycja

By hodowla bydła mlecznego rasy HF przynosiła zyski i zwracała zainwestowane nakłady, dobry gospodarz musi zadbać o właściwą jakość pożywienia, ale również zwrócić uwagę na dobór odpowiednich zwierząt. – *Dla mnie najważniejszą cechą u krów jest ustawienie racicy, zawsze patrzę na nogi zwierząt. Korzystam podczas zakupu zwierząt z pomocy selekcyonerów.* Zazwyczaj kupowałem za granicą, teraz postawiłem na materiał rodzimy. Nie różnimy się jakością od przodowników europejskich. Inseminacją od 2006 r. zajmuję się sam – relacjonuje pan Paweł. – **Wielkość produkcji mleka w naszym gospodarstwie w skali miesiąca przekracza 100 tys. l.** Wszystkie cielęta płci żeńskiej odchowujemy w gospodarstwie. Byczki po urodzeniu są odpajane siarą i maksymalnie do 7 dnia życia sprzedawane. Cielęta odsadzamy od matki natychmiast po urodzeniu, staramy się w jak najkrótszym czasie podać 4 l siary, po czym transportujemy je do **budek typu igloo**, gdzie przebywają ok. 2 tygodni, następnie są przenoszone do grupy zbiorczej cieląt odpajanych automatyczną stacją odpajania. **System wolnostojący pozwala krowom swobodnie przemieszczać się z punktu A do punktu B, dzięki czemu lepiej można zauważyć ruje.** Zwierzęta są mniej skrupowane, można powiedzieć, że są bliżej natury. Dbam o długowieczność, zdrowotność oraz efektywność rozrodu. To podstawa w dobrej produkcji. Redukcja kosztów na chwilę obecną polega na tym, że pracujemy rodzinnie, mamy tylko jednego pracownika – stwierdza.

Do stołu podano

TMR w gospodarstwie państwa Kossakowskich jest zadawany zwierzętom raz dziennie, przed wieczornym udojem.

Od lewej Paweł Kossakowski, Janusz Zaborza, regionalny koordynator ds. bydła. To pod ich opieką znajdują się krowy mleczne rasy HF.

W komponenty hodowcy zaopatrują się w firmie Trouw Nutrition Polska, z którą współpracują od ponad 8 lat, zyskując tym samym fachowe doradztwo. Pan Paweł zauważył, że dzięki optymalnie ustawionym dawkom żywieniowym wydajność zwierząt cały czas zwiększa. **Ze względu na to, że budynek gospodarski jest nowy, zwierzęta mają lepszy komfort**, większe możliwości grupowania; łatwiej też dostosować żywienie do ich potrzeb. – *Tutaj mamy duże pole do popisu. Moje wizyty zaczynam od analizy kiszzonek, by na podstawie wyników stworzyć odpowiednie receptury. Sprawdzam strukturę TMR-u oraz strawność dawki. Staramy się sukcesywnie podnosić dawkę żywieniową, zwiększając tym samym wydajność. Naszym celem nadrzędnym jest ulepszanie receptur żywieniowych. Mam nadzieję, i głęboko w to wierzę, że nasza praca przyniesie pożądane efekty. TMR jest oparty o surowce z gospodarstwa państwa Kossakowskich oraz kupowane u sprawdzonych producentów. Szukamy także różnych rozwiązań, by uzyskać dawkę żywieniową optymalną w ujęciu ekonomicznym* – wyjaśnia Janusz Zaborza, regionalny koordynator ds. bydła z ramienia TNP.

Paweł Kossakowski rozgraniczył 3 grupy laktacyjne, by utrzymać dobrą kondycję zwierząt. Dzięki temu można uzyskać wyższą zdrowotność, ograniczając koszty żywienia. Janusz Zaborza

Dopasowanie paszy

– *Paweł Kossakowski rozgraniczył 3 grupy laktacyjne, by utrzymać dobrą kondycję zwierząt. Dzięki temu można uzyskać wyższą zdrowotność, ograniczając koszty żywienia. TMR w pierwszej grupie laktacyjnej zawiera większą ilość paszy treściwej, na dzień dzisiejszy jest to ok. 11–12 kg. Druga grupa z trochę niższą wydajnością: 8–9 kg. Krowy, które kończą laktację: ok. 4 kg paszy treściwej.*

*Przy każdej zmianie pryzmy kiszonki są pobierane próbki i badane w laboratorium w Grodzisku Mazowieckim. U krów mlecznych od niedawna wprowadziliśmy naszą najnowszą mieszankę mineralno-witaminową – **Vivalto Hepa, zawierającą specjalistyczny dodatek Vivalto, na ochronę wątroby; u jałówek – Optifossa Jałówka. Krowy zasuszone otrzymują z kolei Lidermix KWZ** – dodaje pan Janusz. Z preparatów Trouw Nutrition Polska w pomieszczeniu gospodarczym państwa Kossakowskich można znaleźć również worki z napisem **Reviva** oraz startery dla cieląt.*

Optymistyczna puenta

By hodowla krów mlecznych rasy HF osiągnęła jakikolwiek sukces, trzeba być wytrwałym w działaniu i konsekwentnie dążyć do celu, ale **nie kosztem oszczędności na zwierzętach. – Wyznaję zasadę, że jeśli nie dam krowie dobrze zjeść, ona nie zaprocentuje mi dobrą jakością mleka. Moim założeniem jest, by osiągnąć wydajność mleczną ok. 10 tys. od sztuki. Z pomocą Janusza Zabory z pewnością wkrótce osiągnę ten wynik** – mówi Paweł Kossakowski. Materiał pochodzi z czasopisma „Trouw i My”